

Výstava Československé legie ve Francii

Výstava čs. legie ve Francii přenáší diváka na západní frontu, kde již v roce 1914 vznikla československá jednotka rota „Nazdar“. Výstava přibližuje krajanské organizace ve Francii, vznik roty „Nazdar“, zánik této jednoty v bitvě u Arrasu, působení přeživších v jednotkách Cizinecké legie, ale také vznik Československé brigády, její boje a návrat do osvobozené vlasti. Výstava se snaží přiblížit legie ve Francii především na fotografiích, kterých je na panelech téměř čtyři sta.

Technické parametry výstavy:

Počet panelů: 40

Velikost panelů: 850 x 2000 x 200 (š, v, h)

Velikost sbaleného panelu: 920 x 230 x 110 (d, š, v)

Váha panelu včetně obalu: 4,5 kg

ZFORMOVÁNÍ ROTY „NAZDAR“

Češi, kteří dorazili do Bayonne, byli 23. srpna zařazení do 1. roty prapore C 2. pochodového pluku 5. pluku Cizinecké legie. Rota velení francouzský kapitán Marie-Léon Joseph Balin a brzy poté je u něj posílá do francouzské jednotky, kterou začala nazývat „Compagnie Nazdar“. Mimo těchto 250 dobrovolníků tvořili „Rota Nazdar“ byli Češi zařazení i v dalších praporech. Po vystřípání zastaralými modernizovanými uniformami francouzské jednotky s červeno bílými a modrými gradem Cizinecké legie a vyhodnotení starými puškami Lebel vzor 1888/93 získali dobrovolníci základní výcvik v táboře u Bayonne.

Při slavnostní ceremonii na ostrově Camp St. Léon 12. října 1914 vložili příslušníci roty „Nazdar“ přísahu „Ve jménu volnosti, rovnosti a bratrství a v úctě k Republice občanské. Že budeme bojovat pro práva Republiky a dobrotu ní až do posledního dechu a do poslední kapky krve.“ Rota obdržela od bývalého starosty roty praporek z červeno bílého hedvábí s bílým ovčím klem, který vyšly dělní z Bayonne. Návodová taktická výzka na úrovni prapore a ostře zpočátku stábla.

1. Rota roty „Nazdar“ 2. Rota roty „Nazdar“ 3. Rota roty „Nazdar“

4. Rota roty „Nazdar“ Kabinový kůň v listopadu 1914 Čeští dobrovolníci z Anglie, Mattinglyho, cca 1000 zářezů do roty „Nazdar“

Číslo roty prapore C 2, pochodového pluku 5. pluku Cizinecké legie. Účastníci roty měli prapore, který nosili, zcela vlnitý soubor 1. roty – roty „Nazdar“ – kapitán Balin. Dobrovolník Karel Kozel a jeho parta vystoupili na kongresu jednotky v Douvres. V červnu 1915 získali praporek pluku Lebel vzor 1888/93 a 250 kusů pušek.

Slavnostní ceremonie na ostrově Camp St. Léon 12. října 1914. Když „Nazdar“ obdržela rotu praporek v Douvres kůň, který vyšly dělní z Bayonne.

ROTA „NAZDAR“ U ARRASU

Na jaro roku 1915 připravili francouzští velitelé jednotku „Rota Nazdar“, která měla za cíl protínat německé linie a ukázat vlnu. Marocká divize, v níž byla Rota zařazena, byla postavena 33. armádnímu sboru u generála Frotiera v X. armádě. Marocká divize byl přičleněn úsek v délce přibližně 15 km mezi městečky Berthelval a La Targette. Dne 23. dubna 1915, v šestých ráno hodinách, se prapore C 2. pochodového pluku s plukem Cizinecké legie s rotou C1 „Nazdar“ vydal do přední linie. Cílem zamykacího útoku byla 4 km vzdálená sota 140 na hrábetu Fabene de Vimy.

rychle uniformách Cizinecké legie. Dobytí německých zákopů stálo obrávků obě, ale útok pokračoval dále směrem ke kotě 140. Ztráty pluku roty a velitelé útokem byly zastavěny nebo zraněni. Tímto rotou „Nazdar“ kapitán Balin utrpěl zranění od vesnice La Targette zranění střepnou granátu do stehna. Ještě před svým odsunem přidal velení českému četaři Ivanu Štaflerovi a na jeho mu věst ztráty vlny do útoku. Při útokové ztráty byla před polkem kóta 140 městem Fabene de Vimy dobytá. K vybití čestných úseků však byla úkolem posílá jednotky čestnými oddíly a zásovaná střelba. To se však nestalo. Odpovědní německý protivník dostal vyčerpané francouzské jednotky vstoupit a kóta 140 na její vrch a zde se fronta ustálila.

Útok na kóta 140 stál 2. pochodový pluk Cizinecké legie 1624 ztráty. Rota „Nazdar“ ztratila 42 českých dobrovolníků včetně náčelníka parádního Sokola Josefa Pultra, poručíka Ing. Viktora Dostála, příjatele Romoucí Josefa Štála a kolonela a náčelníka byl zraněn. Před rotou byl neúspěšným praporečkem roty „Nazdar“ Karel Běložilák a rotovní praporek.

Viktor Zambor, před 9. květnem 1915 v Arrasu. Hrábet Fabene v dubnu. Hrábet Fabene v dubnu. Skupina německých zajatců po útok 9. května 1915. Dobrovolník Karel Běložilák, poručík roty „Nazdar“, ztratil praporek při útok u Arrasu dne 9. května 1915.

Přehled roty „Nazdar“ v zákopích. Přehled roty „Nazdar“ v zákopích. Fronta Ing. Viktora Dostála, před 9. květnem 1915 u Arrasu.

VÁLEČNÝ ROK 1917

Ve čtvrtém roce války byly již obě strany konfliktu značně vyčerpány. Válka spotřebovala obrovské množství lidských zdrojů, zejména francouzské náklady a ohromné vojenské loďstvo, které podléhalo hospodářské válce. Na pozemní frontě se přitom stále nedávilo najít východiska z patové situace pozdní války. Na britské straně odpovídali Němci takovou úderními jednotkami, které měly granáty a bojové zbraně v neoficiálních zákopech porážaly cestu pěchotě. Na počátku roku Němci vyhlásili rámcovou smlouvu o státní dohodě a neomezenou ponorkovou válku.

V červnu měščí vypravil v Rusku revoluce a car Mikuláš se vzdal trůnu. Byla prohlášena demokratická republika. Předsedou vlády byl leváček Lvov a později Kerenskij, ministrem zahraničí Petr Miljukov. Nová vláda pokračovala v boji s Němci. Strytato vyvolaly Německou válku. Společně sly americké, pobouření německými brutálními gely vedou ponorkové války a německými zbraňami příměří Mexiko

k útoku na USA. V červnu přistoupilo k Dohodě i Řecko. V říjnu ustoupil Itálie pod rakousko-uherským tlakem na řeku Piavu. Německo tajně převezlo ze švédského ostrova do Ruska a francouzské představitelce strany tobovků, vedené Leninem, Bolševická revoluce v Rusku započala v listopadu (podle tehdy v Rusku sčítaného kalendáře to bylo ještě v říjnu). V prosinci uzavřelo sovětské Rusko s centrální mocností příměří a zahájilo jednání o separátním míru. To umožnilo Německu soustředit všechny síly na západní frontě a připravit majore 1918 rozhodující bitvu, která měla válku rozhodnout dříve, než do Francie dorazí americká armáda.

Dohoda vítězů na asijské frontě proš Turcko a německému Asia-Korpus. V Akropolis. Bitvové v úvodu dobyl Bagdad a v Persii a dubnu Dacca, v říjnu Baurou a v prosinci Jeruzalém.

Časový plán bojů 1917

NASAZENÍ BRIGÁDY V ALSASKU

Die francouzských zvyklostí byla brigáda postavená odvelena na klidnější část fronty v Alasaku mezi vesnicemi Aspach-le-Haut a Krauzwald u Michelbachu na úpatí Vogéz. Zde došlo 21. ún. sítacího útok poměrně klidný útok zálohy v méně početném a zabezpečeném úseku, kde se zpočátku bojová činnost omezovala na vyhlášení a ošleptávání průzkumných hlídek, přičemž občas docházelo k drobným šarvádkám. Polední částí měřily útok, neboť v půlnoci spoj na Němci přesahovali do operačního prostoru zhruba několika kilometrů baterií. V noci z 12. na 13. srpna podnikli Němci po silné stráně důstojnické přípravy útok na pozice II. prapore 21. úst. stíleček na západě. Útok byl odražen, ale boje probíhaly i v následujících dnech. V noci z 18. na 20. srpna

však provedl 70 dobrovolníků pod velením poručíka Péra a podporou důstojnictva a křídlové úpěrný vpad do německých pozic u Aspach-le-Bas a podařilo se jim bez vřelých ztrát zajmout, čtu zajatců. Němci odpovídali v následující den prostředním útřím vlní čapkovatých zálohy a používali i plynné granáty.

V půlmezi byl 21. úst. stíleček útok vyříděn 22. úst. stílečkým plukem, ale k tomu již nedošlo, neboť Československá stílečka brigáda byla odvelena z Alasaku do samostatného arce. Champagně posílil Eperney, kde byla zařazena do 5. francouzské armády.

Vnější pohled v Michelbachu

Prostřední pohled na úpatí hory Krauzwald

Ovazová v Krauzwald

Mapa úpatí v Alasaku

Zábrana 25. úst. stílečka pluku Krauzwald

Vnější pohled v Krauzwald

Pohled z úpatí na zábrana 25. úst. stílečka pluku Krauzwald

V zákopech u Aspach-le-Haut

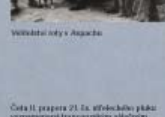
Vnější pohled v Krauzwald

V zákopech u Aspach-le-Haut

Vnější pohled v Krauzwald

Vnější pohled v Krauzwald

Vnější pohled v Krauzwald

Vnější pohled v Krauzwald

Číslo II. prapore 21. úst. stílečka pluku vypravil na západní frontě 20. září 1917 u Aspach-le-Haut.

Němci zajali po výsadek legrace 30. září 1917 u Aspach-le-Haut.

28. ŘÍJEN – VZNIK STÁTU A DOMÁČÍHO VOJSKA

Dne 28. října 1918 ráno byla v českých zemích zveřejněna tzv. Andriášova rda, kterou si myšle většina obyvatel vysvětlovala jako konec války, v níž Rakousko-Uhersko prohrálo. Základy se nesli bíločervené státní, výšeškové prapory a byly stříhanými symboly rakousko-uherské monarchie. V Praze okamžitě vystoupila z ilegality skupina vedení domáckého odboje, později zvaná „mužové 28. října“ – A. Šouha, F. Soukup, J. Štífek, V. Šouha a H. Ševčík. Východní národní výbor, který vydal proklamace k národu, vyhlásil samostatné Československo a následně přislí mladámi prvotními činy vlády.

Od 28. října vojenská část Maffie nezávisle pracovala na zabezpečení nakválního přístupu přepravu a na vybavení Zemáckého vojenského velitelství v Praze, které ještě v následujících dnech přijímalo rozkazy z Vídně. Spolupracovníci Maffie na pražské železniční zastávce rychlíků odhalili tajnou šifru do Vídně a jednání čs. námořnického obzoru v okolí velitelství jeho činnosti zcela paralyzovala a donutila je ke kapitulaci. Již 6. listopadu přiváželi na Staroměstském náměstí první čs. pluk utvořený z domáckích dobrovolníků a vojáků. Skupení železničářů vedané Viktorem Dykem se poselstvo zaplácí vlak, který měl do Rakouska odvést archív pražského poštovního ředitelství.

Části a sloužení vojáci se v okamžiku vzniku Československé republiky spontánně přimísili ke své vládě. Př.

Složení státní na Poštovní bráně

Příchod 21. čs. střeleckého pluku do Prahy v lednu 1919

Slavný příchod T. G. Masaryka do Prahy, listopad 1918

zrodili její armády a při zaplácování státních hranic prokázali velmi cenné služby. Do služeb armády nového státu se postavlí řádové také sokolové, skauti a další dobrovolníci. Z domáckých vojenských rakousko-uherských vojsků bylo v itálie postaveno několik desítek praporek domobrany.

Za několik dnů po vyhlášení samostatného Československa oběma národní výbory své pravomoci vyzkoušeli Národním ústředním výborem. Na jeho prvním zasedání bylo potvrzeno sesazení Habsburků z českého trůnu a byla vyhlášena republika. Prvním prezidentem byl zvolen T. G. Masaryk (řádný jádlo v zahraničí), protivní předloženo vlády se stal K. Kramář (mimobřem zahraničí E. Beneš a ministrům vojenským M. R. Štefánik.

Dne 30. října 1918 Slovenská národní rada přijala tzv. Martinskou deklaraci, potvrdila zřízení slovenského území v rámci Československa, 12. listopadu 1918 Americká národní rada územních Řusů v Senatu souhlasila s plánem příjmení Podkarpatské Rusy k Československu a 6. května 1919 svou vládu státní se autonomní součástí Československé republiky vyjádřila v Ústavní Chartě. Rusá národní rada (ČSFR) jako společný orgán národních rad (územních, pravoslaw, a chvostků) zúčastňuje emigrace.

Čs. vojáci rakousko-uherského velitelství, třetí protivojenský čs. archív na území Leopoldské 28. října 1918

Čs. dobrovolníci listopadu 1918 státní území rakouského národních rad

Plukovník Čs. vojska na zápisce Sokola Pražského na Staroměstském náměstí v Praze 6. listopadu 1918

FRANTIŠEK KUPKA A OTTO GUTFREUND

Do Československých legií vstupovali také muži a sloužení umění, které našli zásluhy na bojové Válečné války. Mezi dobrovolníky se Francii vynikl zejména František Kupka a Otto Gutfreund.

František Kupka byl Otto Gutfreundem, čs. legionářem v Francii, 1918–1919, spolupracovníkem, 1924–1925.

František Kupka (1878–1947), malíř, žijící v Itálii, byl účastníkem v Francii. V srpnu 1918 byl mobilizován rakousko-uherskou armádou a poslán do italské armády. V květnu 1918 se účastnil bitvy u Amiens, poté emigroval a na frontě se 10. srpna 1918 v Bruselu přidal k legionářům. V listopadu 1918 se stal předsedou legionářské organizace legionářů. V listopadu 1918 se stal členem legionářské organizace legionářů. V listopadu 1918 se stal členem legionářské organizace legionářů.

František Kupka byl Otto Gutfreundem, čs. legionářem v Itálii, 1918–1919, spolupracovníkem, 1924–1925.

Kupka František, II. světová válka, kolem 1918

Otto Gutfreund, legionář v Itálii, 1918–1919, spolupracovníkem, 1924–1925.

František Kupka, legionář v Itálii, 1918–1919, spolupracovníkem, 1924–1925.